

ISTEN AZ IGAZI! ILLÉS A KÁRMEL-HEGYEN

(1Kir 18,20–46)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskola óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Felhasznált irodalom: (Rainer Albertz: Illés, Kálvin Kiadó, Budapest, 2007; Magyarázatos Biblia; Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.)

Bálványok: A pogány népek által kiábrázolt istenségek a bálványok. Ez az ábrázolás bálványképet vagy bálványszobrot jelentett. Ezek a szobrok lehetnek ember vagy állat alakúak, égitesteket is ábrázoltak. A szobrok anyaga: arany, ezüst, réz, vas, fa, kő volt. Elkészítés módja lehetett: faragás, öntés. Gyakran a fából faragott szobrokat arannyal vonták be. Baalt ábrázolták bikaként, de emberalakban is, harcias férfiként. Kánaánban ismerkedett meg Isten népe az ott lakó népek bálványisteneivel. A Bírák és királyok korában komoly kísértést jelentett a láthatatlan Istennel szemben a kézzel fogható és látható kiábrázolt istenség. A bálvány név Baal nevéből ered. A Baal név azt jelenti: úr, tulajdonos. Az őslakosok meggyőződése szerint Baal Kánaán ura. Baalt tartották a természet urának.

Bálványimádás:

Isten népének életében mindig nagy kísértést jelentett a láthatatlan Isten imádatával szemben a környező pogány népek bálványimádása. Ezért is tiltja meg Isten a Tízparancsolatban a bálványok kiábrázolását. A kánaáni pogány népek kiábrázolható, kézzel fogható istenekben hittek. A bálványimádást a különféle módokon gyakorolták: imádkoztak a bálványokhoz. Például esőért, a jó termésért Baalhoz fordultak. Betegség idején: Baalzebúbhoz (2Kir 1,2 kk.). Áldozatot mutattak be. Ennek legszélsőségesebb gyakorlata a gyermekáldozat volt (2Kir 16,3). Az asszír és babiloni fogságban Isten népe egészen közelről láthatta a bálványimádás gyakorlatát. Babilonban találtak bálványistenek körmenetben hordozásával. Ahol bálványszobrot állítottak fel, ott bálványpapokat alkalmaztak. Ez nem csak teológiai szempontból jelentett gondot. A bálványpapok általában külföldről érkeztek. Így történt ez Illés idejében is Jezábel révén, aki tíruszi lévén a Baal-imádó volt. Jezábel a bálványimádás jelképe lett az Újszövetségben is.

Isten féltő szeretete:

Istennek a népe iránti szeretetét jellemzi a féltő szóval. Isten kizárólagosságot vár el népétől cserébe a szeretetéért. Isten magát féltőn szeretőnek nevezi, aki a népét a bálványoktól félti. A Tízparancsolatban is előfordul ez a kifejezés a bálványimádás tiltása kapcsán. Isten konkrét büntetést helyez kilátásba szövetségi hűség megszegése esetében. „*Ne imádd és ne tiszteld azokat, mert én, az ÚR, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok! Megbüntetem az atyák bűnéért a fiaikat is harmad- és negyedízig, ha gyűlölnék engem.*”(2Móz 20,5)

Illés a Kármel hegyén:

Aháb király pogány felesége volt Jezábel. Jezábelnek nagy befolyása volt férjére, a vallási és politikai életre. Jezábel kedvéért Aháb Baal-templomot építtetett, kötelezővé tette Baal imádatát. Királyok első könyve tanúsága szerint Jezábel a király vagonából tartott el 850

pogány papot. „*Most azért üzenj, gyűjtsd ide hozzám az egész Izráelt a Kármel-hegyre, meg a Baal négyszázötven prófétáját az Asérá négyszáz prófétájával együtt, akik Jezábel asztaláról élnek.*” Miközben Baalt tartották az eső istenének, Illés Aháb király elé állt, és Istenről állította ennek az ellenkezőjét. Vagyis nem lesz Isten parancsára eső. Illés azt állította, hogy az időjárás feletti hatalom nem Baal, hanem Izráel Istene kezében van. (1Kir 17,1) Illés kihívta a Baal papokat, hogy bizonyítsák be, hogy Baal az eső istene. A Kármel hegyen megkísérelték a bálványpapok istenüket hívni, hogy esőt adjon. A bálványimádási gyakorlat szerint kiáltoztak, összevagdosták magukat. Ezzel szemben Illés olyan helyzetet teremtett magának, ami szerint lehetetlen meggyújtani a tüzet. És kiáltozás és vagdosás helyett imádkozott Illés. És Isten cselekedett. Ez bizonyította be a népnek látható módon, hogy Isten a természet ura, csak őt érdemes imádni. Bár Ő láthatatlan, mégis a tettei láthatóak. Illés ezek után a Baal papok ellen fordult, és a Kíson-patak mellé levitette a néppel a papokat, és ott megölette őket Illés. Ennek a tettnek a drasztikussága is mutatja, hogy mennyire élet-halál kérdése volt abban az időben az, hogy a nép a bálványokhoz fordul vagy az élő Istenben bízik.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Kalevi Tamminen: *Hogyan tanítsunk hittant? Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 1998; N. Kollár Katalin: *Pszichológia Pedagógusoknak; Tari Annamária: *Z generáció, Tercium Kiadó, Budapest, 2011.)***

A bálvány fogalmat a kiskamaszok (és általában a 21. századi fiatal) nem bibliai értelemben ismeri.

Bálvány lehet pl. egy sztár, vagy éppen valaki, akire ideálként (ikonként, példaképként) tekintenek. Ezek a személyek számukra olyan emberek, akikhez hasonlónak szeretnének válni. Néhány esetben valóban elcsúszik az értelmezés és feltételek nélküli, túlzott rajongássá válik. A pszichológusok úgy vélik, hogy a sztárok iránti rajongás és lelkesedés a szülői és más felnőtt kötődések meggyengülése miatt erősödik meg. A korábbi biztonságérzetet, amit a szülő nyújtott, úgy akarja a gyermek (és később a serdülő) újra átélni és visszaszerezni, hogy idealizál számára fontos személyeket. Őket akár olyan képességekkel, gondolatokkal és tulajdonságokkal is felruházza, amelyek talán soha nem voltak jellemzőek rájuk.

A média eltorzult ideálképet közvetít a számukra a valóságshow-k, filmek és egyéb információk által. Bár a bálvány szót nem is használja rájuk, de bálványként tekinthet a márkákra. Ezek akár a szeretet és az identitás értékmérőiként, valutáiként is megjelenhetnek a számára.

Ha a hittanórán elhangzik a bálvány szó, akkor azt érdemes alaposan ábeszélteni, azért, hogy ne kettősség alakuljon ki a diákokban. Másrészt azért is érdemes a bálvány fogalmat letisztázni, mert egy büntető, féltékeny Isten képe alakulhat ki félreértett magyarázat esetén a diákokban. A bálványok és Isten közötti különbség bemutatásakor kiemelhető az Isten állandóságának és megbízhatóságának gondolata is.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten és a bálványok közötti különbség.

Kognitív cél: Isten és a bálványistenek közötti különbség a Karmel-hegyi istenítélet megismerésén keresztül.

Affektív cél: Annak a feltérképezése, hogy mi minden állhat egy konfliktushelyzet hátterében.

Azonosuljanak Illés határozottságával, Istenben való feltétel nélküli bizalmával és bátorságával. **Pragmatikus cél:** A gyerekek tudjanak erőt meríteni Illés példájából, amikor saját életük kihívásaival találkoznak.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Beszélgetés: A hittanoktató beszélgetsen a gyerekekkel arról, hogy a Kánaánban élő népek gyakran építették oltáraikat magaslatokon: dombok, hegyek tetején. Vajon miért? Az izraeliták is sokáig követték ezt a gyakorlatot. Karmel hegye is alkalmas volt ilyen áldozati helynek.</p>	<p>Oltármodell építése, térbeli elhelyezése</p> <p>Tankönyv, beszélgetés Magas(lat)ra emelve könnyebben jellé válik valami</p>
Feldolgozási javaslat	<p>1. Ismétlés: Mi a bálványok és Isten közötti különbség! (Az előző óra munkafüzeti feladata segítségével.)</p> <p>2. Szituációs játék: bálványimádók és Isten hívei vitáznak Ki tette tönkre Izráelt? – Rendezzen a csoport vitát a bálványimádók és Isten hívei között.</p> <p>Instrukció: Ha túl nehéz a feladat a csoportnak, akkor együtt célszerű érveket gyűjteni az Istenben való hit mellett és ellen. Ez jó kapcsolópont lehet ahhoz, hogyan gondolkodhattak erről egykor és hogyan gondolkodnak erről sokan.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 1-2. feladat</p> <p>3. Beszélgetés A szituációs játék után, kérdések segítségével beszélgetsen a csoport arról, hogy Illés mi mindennel</p>	<p>Tankönyv, munkafüzet A bálványok és Isten közötti különbség differenciálása</p> <p>Azonosulás Illés hitével</p>

	<p>bizonyította Istenbe vetett hitét. Mivel bizonyította Isten a hatalmát, miért volt ez csúfos vereség a Baal prófétáknak?</p> <p>Kapcsolódó téma: mi minden lehet bálvány ma? Beszélgetés a médiáról, sztárokról, stb.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat</p> <p>4. Aranymondás tanítása szituációs játékkal: Válasszunk egy Illést, aki után ismétlje a nép tagmondatonként az Igét, mint egy fogadalmat. Akár lehet egyre hangosabban, harciasabban, mint akik rendületlenül hiszik ezt a Baal-papok és követőik ellenében is!</p> <p><i>Én, az Úr vagyok a te Istened. Ne legyen más istened rajtam kívül. (2Móz 20,2–3)</i></p> <p>5. Ének: Református énekeskönyv 25. zsoltár 1. versszak „Szívemet hozzád emelem...”</p>	<p>Beszélgetés bálványok ma, csoportnyomás problémái, az Istenbe vetett bizalom megerősítése</p> <p>Énekeskönyv</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Kreatív írás: Szövegalkotás írásban szubjektív nézőpontba helyezkedéssel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • az Illés-párt érvei, • Illés gondolatai. <p>Térképhasználat: A Karmel-hegy megkeresése és jelölése a térképen.</p> <p>Rajz: Rajzolják le a gyerekek Illés oltárát: hogyan képzelik el az Ige alapján.</p>	<p>Munkafüzet Feldolgozás közbeni lehetőség</p> <p>képzelőerő fejlesztése</p>
<p>Házi feladat</p>	<p>a) A munkáltatás előbbi feladatai (szövegalkotás, rajz), azok befejezése, illetve képgyűjtés az interneten.</p> <p>b) Kapcsolódó feladat: munkafüzet 4. feladat</p> <p>c) Keressenek a gyerekek, és soroljanak fel írásban olyan helyzeteket a Bibliából, amikor Isten</p>	<p>Válasszuk ki a csoport számára legmegfelelőbb feladatot. Munkafüzet, internet</p> <p>Munkafüzet,</p>

	<p>megmutatta az embereknek a hatalmát és az erejét. (teremtés, kivonulás, Jerikó, Jézus csodái, stb.)</p> <p>d) Írj le egy történetet, amikor te magad is megtapasztaltad Isten hatalmát és erejét.</p>	<p>Biblia, önálló bibliahasználat</p> <p>személyes bizonyoságtétel lehetősége</p>
--	--	---

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Szituációs játék: Ha a hitemről kérdeznék

- a) Beszélgetéssel kezdjük a szituációs játékot. Kezdő kérdés: Kerültetek-e már olyan helyzetbe, hogy arról kérdeztek benneteket, hogy hisztek-e Istenben?
- b) Gyűjtsenek össze olyan szituációkat a hittanosok, amikor egy velük egyidős gyerek olyan helyzetbe kerül, hogy a hitéről beszélhet.
- c) Önként jelentkezők játszanak el ilyen jeleneteket.
- d) Beszéljük meg a jeleneteket a gyerekekkel. Közösén fogalmazzunk meg olyan mondatokat, amiről a gyerekek azt mondják, hogy adott helyzetben hitelesen el tudnék mondani.

2. Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/elijah-carmel/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rp-elijah-baal/>

<http://www.freebibleimages.org/photos/elijah-baal/>